

Pretiu

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a in laintrulu monarchiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la a dou'a si a trei'a câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adressate de a dreptulu la Redactiunea Diariului

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Nr. 29.

— Sibiu, Mercuri 9/21 Aprile. —

1880.

Vineri diminétia in 4/16 Aprile la 7 óre au repaosatu in Rosi'a de munte

Simeonu caval. de Balintu,
protopopu gr.-cath.

Acésta trista si dorerosa scire va inbracă in doliu, nu numai pe cei mai de aprópe consangeni ai ilustrului repaosatu, ci pe intrég'a natiune romana, din cauza cà, celu ce astadi nu mai este intre cei vii, au fostu unulu din cei mai bravi si mai devotati eroi, care si-au castigatu laurii nemurirei in sant'a lupta pentru libertatea si egal'a indreptatire a multu cercatei sale natiuni.

Cine n'au cunoscutu si n'au auditu despre preotulu-capitanu alu muntiloru abrudeni si despre minunile eroice ale acestui mare si raru patriotu, care in 1848 au redesteptatu legendar'a bravura militara a tieranului romanu si au contribuitu in mare parte la salvarea si recastigarea drepturiloru calcate in picióre ale natiunei sale, pentru care si-au sacrificatu averea si si-au espusu de nenumerate ori chiaru si viat'a sa. Numele si faptele sale apartienu istoriei, pe care repaosatulu o au inogatitu cu nisce pagine, ce voru fi monumentulu seu celu mai neperitoriu.

Se aduceu deci cu totii omagieile nóstre respectuóse maretiei umbre a repaosatului erou si in fati'a umedului seu mormentu se i dicemu:

Fia-i tierin'a usióra si memori'a neuitata in toti tempii!

Se stamu bine, se stamu fara frica.

Dupa o inertie de mai multi ani, inteligenti'a romana din Transilvani'a a datu érasu semne de viatia; de astadata nu pe terenulu politicu, cà-ci acesta este infundatu, ci intr'o cestiune de dreptu, in

Foisiór'a „Observatoriului“.

Unu episodiu din 1848.

Eramu holteiu de 20 ani, sapamu la cartofi in capulu satului din josu, nu avému grija de nime, pentru cà preotulu nostru O... inpacase satulu cu ungiurii. Dintr'odata audu tragendu clopotele bisericeii intr'o dunga, privescu in laturi, vedu cóstea incarcata de óste ungiurésca. Ce se facu? Imi vine in minte, cà am la mine o pungulitia cu bani de argintu, o ascundu in pamentu, insemnu loculu, cà de voiu remanea in viétia se-mi potu luá banii éra.

Ungiurii ajungendu la mine me luara intre ei, imi incarcara câteva mantale de a le oficiariu si'mi ordonara a le aratá calea càtra Bistr'a, inse nu pe unde cunoscu toti. Nóptea aceea o dormiramu in R. In diu'a urmatóre inca de cu nópte plecaramu in marsiu fortiatu càtra Poian'a, de aci prin paduri la delu càtra Plesi'a Rimetiului. Dupa amédi ajunseramu in Tarcau, unic'a trecatóre ce duce la Valea-Poienei si Bradesci. Aci dupa ce se asediara in tabera inpartira menagi'a la ostasi, panea lipsea si asia mai numai carne capetaramu. Eramu desculti, cà-ci incaltiamintele mi se rupesera prin petri. Me cerui la comandante, cà se me rogu pentru o parchia de papuci; acésta mi se oprí subt pedépsa. Nisce feciori cari adusesera nisce tunurele micutié in spate, cari nu erau mai lungi de unu cotu, si gróse càtu cuprindeai cu man'a, apoi asiediate pe trei picióre, ro-ganduse asemenea fura batuti.

Nu preste multu si motii se aretara pe verfuri. Ungiurii acum incepura a bubui cu tunurile si nu se aventara la batalia decisiva, cà-ci dupa cum diceau ei, astépta sosirea altui corpu; acela si sosí si se inpreuna cu acesta. Facura consiliu si decisera atacu generalu, sunara dar' din trimitie, batura dobele si detersa semnalulu. Tóte armele versau focu cu plumbu asupr'a motiloru, multime de fiere ascutite si reci inaintau càtra ei. Cându colu ce se vedi, motii vengiosi cá ganjulu isi întórsera spatele strigandule totu feliulu de batjocuri potrivite. Ungiurii infuriati prin acésta nepasare, ce documentá inamiculu in fati'a armeloru loru facura „asaltu,

care nimenea altulu nu póte fi mai competentu decâtu fiii poporului si „preotii dreptului“ jurisconsultii romani. Intielegemu caus'a agraria.

Decurgerea desbateriloru se afla descrisa in Nr. 27 alu „Observatoriului“ la care mai adaogemu cele audite in sal'a de siedintia, in intervalele pàna ce amendamentele facute se redigeau:

„Me miru, dicea unu jurisconsultu, cum a potutu d-lu ministru de justitia, care este primulu juristu in tiéra, „sentinel'a dreptului“ se alunece asia cumplitu cà se subscrie unu proiectu de lege, care atátu din punctu de vedere alu dreptului formalu si materialu, càtu si din punctu de vedere alu unei economii nationale rationale, alu politiceii sanatóse si alu buneii intielegeri intre nationalitatéle si deosebitele classe ale poporatiunei, este unu ce absurdu, care compromite reputatiunea legislatiunei, si plesnescesce conceptulu de dreptu in fatia.“

Au urmatu unu suspinu lungu din partea celuilaltu. Cugetámu cà e respunsu la intrebare. Eu l'asiu fi intielesu si asia, dar' elu continuà:

„Ministrulu n'are nici idea despre referintiele agrarie ale Transilvaniei; dar' de siguru cà au fostu sedusu; me miru inse de concipientulu proiectului, de cumva acela e „juristu“ si „economu“ cum de nu s'a sfiitu a pàsi in publicitate cu o „es-punere de motive“ cari numai motive nu sunt. Abstragendu dela acea inpregiurare cà nici o citatiune nu e adeverata, d-lui au compusu acestu proiectu séu din rea credintia séu din nesciintia. In casulu primu pecatu de ostenéla, éra destulu unu singuru paragrafu care se sune asia:

Fiacare domnu nobilu proprietariu are dreptulu de a isi alege dintre pamenturile fostiloru iobagi, atâtea câte vrea, si pe acele pe care elu le doresce.

In casulu alu douilea si-ar potea cere tax'a de didactru dela facultate in dereptu, pentru cà professorulu care la invetiatu aplicarea legiloru l'au invetiatu reu.“

dar' prin petrile rostogolite de moti si puscaturile fermecate pe care le trageau dreptu in carne, nu potura strabate, ci remasera jumetate morti, retragénduse la reserva.

In diu'a urmatóre facura unu nou asaltu, inse o negura se asiedià pe ei, motii 'i incungiurara si-i taiara cu cóse, securi si lanci, cà o minune Ddieésca éra aceea. Ungiurii nu vedeau in afara de ei, éra motii nefiindu acoperiti 'i vedeau pe ei. Numai 9 insi vediuu întregi esindu din acea valmasiala, alergara càtra cestilalti cari erau de partisiuru, cà se le spuna tristulu resultatu. Vediuiu intr'aceea unu fecioru de motiu alergandu dupa ei cu o pusca cu doue tievi, in capu cu unu chipiu rosu. Se puse dupa o pétra, ingenunchià, tintí pusc'a càtra ei si indata doborí doui, fugí la ei, descultià pe unulu, 'i cauta de bani si se trase la ceilalti, fara cà cineva se'lu atinga. Ungiurii vediendu curagiulu ilu admirara, stetera inmarmuriti fara cà se cutedie a trage cineva in elu. Vediendu ungiurii pierderea cumplita pe care o incercasera, plecara care in catrau luandu fug'a.

Eu statui loculu ascunsu subt o tufa pàna venira motii, dupa aceea esiiu inaintea loru, ei nu stetera cu mine de povesti, ci legandume me espedara dreptu la Bistr'a. Ajungendu la Bistr'a fui dusu la „Tribunalulu de resboiu,“ unde dupa cum audiamu, presiedinte éra unu anume Fodoru fecioru de popa si tribunu. Inaintea tribunalului fui acusatu cà spionu si curieru ungiurescu. Me aperaiu de acésta invinuire, fui achitatu si pusu pe picioru liberu. De aci plecai inca cu doui feciori din C. indreptandune càtra casa. In cale càtra Poian'a furamu prinsu, pasaportele dela Bistr'a nu voira a le bagá in séma, ci cà spioni ungiuresci furamu judecati la mórté prin glontiu. Ni se spuse sentint'a, si dupa ce siediramu o di inchisi intr'unu cotetiu, a dou'a di furamu scosi afara, dati pe man'a aloru 2 puscasi, care trebuia se ne dea sarutarea din urma. Mergendu pe drumu ne esira multime de mueri cu ajoge si giaruitóre, incepura a dá in noi si a ne strigá „kintes“ cari amu aprinsu satulu loru. Dar' ce se vedi? Cându eramu mai chinuti si aprópe de loculu de pierdiare, veni unu omu anume Gaitia Nicolae pe care eu bine ilu cunosému, me ro-gaiu de elu „Tete Nicolae fi bunu scapane, cà perimu nevinovati!“ Omulu nostru ne si scapà cu rogari si amenintiari, cu unu cutitu ne taià funiile si scaparamu

„Mi vine aminte fara voi'a mea scen'a din „soldatulu desertoru“ candu coonasiulu magiaru cugetandu, precum pe acelu timpu multi negiobi si ómeni scalciati cugetau cà: celu ce vorbesce limb'a francesá este eo ipso omu cultu, si cà cu limb'a materna n'ar avea destula vadia, si-au tocmitu unu instructoru de limb'a francesá. — Dupa truda de unu anu merge acasa unde intre elu si unu servitoriu s'a desvoltatu urmatoriulu dialogu: „Vai Domnisorule! frumósa trebuie se fia limb'a „francesá; cum se dice buna diminétia?“

„Dobrá rano.“

„Hi! hi! hi! Daca d-ta vorbesci totiesce (in limb'a slavaca). Asia franciosesce sciu si eu.“

„Mei ai grije ce vorbesci! daca scii spunemu cum se dice: ce deosebire este intre mósia si intre fauru?“

„Medji bábo si medji kovaciacio.“

„Vai bata'lu crucea omu, acela in adeveru m'au invetiatu totiesce, in locu de frantiosesce!“

Desbaterea a urmatu cu multu interessu, dar' marturisescu cà mi-a parutu reu, candu s'a intre-ruptu dialogulu intre cei doui d-ni.

Dar' éta unu altu amendamentu, si d-nii mei continuara:

„Ai tu sperantia cà petitiunea nóstra va avea vre unu resultatu?“

„Negresitu; éra la acésta me indreptatiescu doue inprejurarii: pro primo, cà-ci avemu unu casu precedentu din anulu 1871. §. 69 alu proiectului de lege 53 éra se despoie pe toti iobagii de dreptulu de a potea pretinde padure din padurile comunale. Acelu §. dicea, cà numai acei iobagi se potu privi de iobagi cu sessiuni întregi, prin urmare numai aceia au dreptu la competinti'a statorita prin lege, cari voru dovedi, cà in anulu 1819 de mosii'a loru s'au tienutu in comunele din class'a I-a de 6 jugere; in comunele din class'a a II-a de 9 jugere; si din class'a a III-a de 11 jugere pamentu cultivatu, — in locu se dica, cà acei iobagi cari voru dovedi cà: de mosii'a loru se

spunendu-ne se ne grijimu capulu, cà de vomu mai picá in manile loru, nu póte stá bunu, cà ne vomu mai mantuí. Amu ajunsu acasa, amu cautatu dupa punga, nu o amu aflatu.

Intrandu in mine spiritulu de resboiu nu avému stare acasa, dreptu aceea me deciseiu a merge la lagaru, me duseiu la St. Georzulu Trascaului unde éra un'a mica parte de lageru din corpulu lui Jancu. Me insinuaiu la Tribunu, si cu aceea intraiu intre feciori. Compani'a éra asiediatu in partea de càtra Trascau, éra tribunii erau incortelati in castelulu familiei Toroczky. Mici cete de ungiurasi ce se aretara fura sdrobite si nu mai sciu a câtea diua luaramu calea càtra Vintiulu de susu prin comunele H. si C. cà se ne inpreunamu cu lagarulu lui Jancu, care ne asteptá la Vintiu. Ajungendu la Vintiu aflaramu taber'a (compani'a) pe cóstele Vintiului. Ni se inpartí pane si carne, apoi vinu si ni se ordoná „cà nime se nu cutedie a intrá in Vintiu pentru a luá ceva subt pedépsa de mórté prin glontiu.“ Se inpartira si arme, care sosisera pe mai multe cara din Alb'a-Juli'a; eu inca me duseiu la capitanu, acela me indruma la Jancu. Ducéndu-me la Jancu ilu aflaiu langa focu, in-bracátu in vestiminte tierenesce cá la Campeni, frigandu intr'o frigare de lemnu puçina slanina (lardu). I descoperiu dorinti'a, me intrebà aspru „de unde esti frate si cum te chiama?“ Apoi me duseiu la acela cu puscile. Nóptea o petrecuramu aci.

In urmatórea di Janculu cu patru tribuni in-bracati in gala se ducu in orasiu si se preumblara pe dinaintea bisericeii catholice pe piatia, unde éra o fontana cu isvoru. — De odata audimu 6 detunaturi din turnulu bisericeii. Trei cadiura dinaintea Jancului, trei fluerara pe sotii lui. Janculu vediendu acestu atentatu asupr'a lui, ordoná numai de càtu se scobóre pe acei misiei! Scoboriti fiindu de locu 6 ungiuri inca beti, intrebati de fapt'a loru, respusera „cà au fostu platiti se pusce pe Janculu.“ — Nu preste multu acei ticalosi atentatori fura judecati si executati. — Poporulu infuriatu navalí asupr'a orasiului-satu ilu dete flacariloru si numai remase de càtu câte unu càne urlandu din cup-tórele de pane. De aci o luaramu apoi càtra Turd'a.

J. P. J.

„tînu“ atâtea și atâtea jugere de pamentu. Cătu de mare e mosii'a sa adi, acésta o pôte dovedi. Noi scimu că conscripti'a din anul 1819 a avutu altuceva de scopu, éra nu constatarea jugerelor aflătoare in posesiunea iobagiloru; cu tôte aceste iobagii temenduse că voru pune dare mare pe mosii'a loru, au negatu, au „cellatu“ pamenturile. Care avea 60 jugere, dicea că are 4—5 jugere.

Daca „pater familias“ dupa anul 1819 din acele 60 jugere a datu de exemplu la 2 fii, ori 2 gineri câte 20 jugeri pamentu, i-au remasu si lui o mosia cu 20 jugere. Acesti 2 din urma in conscripti'a din anul 1819 nu se afla de locu, prin urmare n'au nici „titlu de dreptu“ se pretindia. Nu pôte inse pretinde nici „pater familias“ pentru că elu in conscriptia apare numai cu 4—5 jugere de pamentu. — Éta iobagii despoiati de mii si mii de jugere de padure in pretiu de mai multe milioane florini.

Sciu pozitivu că d-lu Josifu Sterca Siulutiu a rogatu pe presedintele seu de nationalitate sasu, dar' cu vadia si trecere inaintea regimului, de altmintrelea omu dreptu si de specialitate, că se scria ministrului de justitia facéndu'lu atentu la marele pericolu si la marea nedreptate care s'ar comite prin acelu §.

Paragrafulu éra atātu de maiestritu compusu, in cătu cuventulu (tartozott) s'au tîenutu, pusu in „perfectum“ pretindea dovedirea statului quo din 1819; pe candu acelu cuventu pusu in „presens“ (tartozik) se tîene, ar pretinde dovedirea statului quo din 1 Ianuaru 1848. Status quo din 1819 nu l'ar fi potutu dovedi iobagii, statulu quo din 1848 inse toti iobagii ilu potu dovedi.

D-lu presedinte a scrisu in intielegere cu d-lu Siulutiu. D-lu ministru de justitia multiamindu pentru suptil'a distinctiune între „perfectum si presens“ a indreptatu, precum se vede din §. 71 alu legeri din anul 1871.

De szolgabirae inca scaparamu că se nu ne fia judecatori in cause agrarie. Se speramu că protestulu intemeiatu alu tuturoru jurisconsultiloru romani voru avea atāta efectu, cătu a avutu lupt'a unui singuraticu.

Alu doulea motivu este, că magiarii din Ungari'a cunoscu prea bine nisuintiele feudaliloru din Transilvani'a, si nu se voru compromite de dragulu loru.

„Te insieli frate! vei vedea că ne voru jertfi si ne voru nimici poporulu.“

„Acésta ar fi cea mai de pe urma a mea desceptiune; nu-o credu. Mi aducu fórte bine aminte, éra in anul 1848 in comisiunea dietala din Pest'a unde se desbateau „conditiunile uniunei.“ Feudalii din Transilvani'a combateau cu turbare pe romani, dar' magiarii din Ungari'a cu deosebire renumitul vice-comite alu Pestei aparā cu mare zelu si caldura pe romani.

Dreptu că n'a potutu reusi, se nu uitamu că aceea au fostu o cauza de nationalitate. Cu tôte aceste Nyári Pál intr'atāta s'a catranitu pe feudalii ardeleni, in cătu dupa siedintia a disu d-lui Al. B.: „Vedi pe acestia se 'i fi tocatu romanii in 1848, éra nu pe cismarii din Aiudu, nici pe olarii din Jar'a.“

„Acestia sunt inamicii romaniloru, nu poporulu magiaru.“

Cuventulu presedintelui conferintiei pentru continuarea desbaterei a intreruptu acestu interessantu dialogu, pe care eu l'am descrisu cu tōta fidelitatea. Daca cineva ar voi, ceea ce noi nu credemu, se ne provōce a spune cine au fostu acei doi jurisconsulti? apoi de pe acuma i respundemu, că se isi crutie ostenel'a.

In anul 1852 — aici in Sibiu se latise o fama neplacuta, dupa conceptulu sistemului de pe atunci. Politi'a a pusu tōte in miscare se afle că dela cine au esitu. Totu insulu au fostu „somatu“: „dela cine ai auditu?“ „Dela A.“ „Dar' tu?“ „Eu dela B.“ „Tu?“ „Dela C.“ In fine unulu numai avea la cine se se mai provōce. Directorulu politiei s'a rāstitu cătra elu: „Se marturisesci indata.“ „Domnule directoru! fostai d-ta vreodata in scald'a de vaporu?“

„Respunde la obiectu nu eleveti nimicuri, in ce legatura sta acésta cu intrebarea? Eu n'am fostu nici odata.“

„Hm! Tocmai acésta e naib'a, vedi dnule directoru, in bai'a de abori e intunerecu că nōptea (aici i-a istorisitu o óra intréga; bietulu directoru se facuse nervosu). Lānga mine pe banci erau culcati cu spatele cătra mine doi domni si aceia au vorbitu vorbele acelea.“

„Cum erau acei domni? de pe ce semne 'i asiu poté cunōsce?“

„Erau barbosi si cu pelea alba, altu ceva din caus'a intunerecului n'amu potutu cunōsce.“

Asemenea o am patitu si eu in cōnferintia jurisconsultiloru. Erā inainte de a se fi aprinsu luminele, intunerecu cumplitu, si caldura mare, asudāmu că in baia. Deosebirea éra, că jurisconsultii erau ambii in fracu negru, ei venisera că se inpede se nu dresbrace proiectulu de lege pe iobagii in pelea gōla. Alta descriere personala nu pociu face, dar' cine se interessedia dupa fracu i-o va potea spune.

Ne oprimu deocamdata aici esprimandune bucuri'a că acelu proiectu a patitu-o precum dice iubitu nostru poetu rege Alesandri: „Si in patru parti a lumei sboru smulsele lui pene.“

O! de amu potea din partene adaoge:

„Se canta libertate pe plaiuri Ardelene.“

Noulu proiectu de lege despre instructiunea in gimnasia si in scōlele reale.

(Urmare.)

Sectiunea III.

Administrarea gimnasiiloru si scōleloru reale ce stau subt dispunerea si imediat'a conducere a statului.

§. 39. Gimnasiile si scōlele reale de statu, precum si cele ce se sustnu din fondurile administrate de ministrulu de culte si instructiune, stau imediatu si exclusiv sub jurisdictiunea ministrului numitu.

In institutele prevediute de ordine monachale dreptulu de dispunere alu ministrului e restrinsu numai intru cătu nu se facu esceptiuni in acésta privintia prin legea de fatia.

§. 40. Gimnasia si scōle reale de statu noue se voru infintia pe temeiulu unui proiectu substernutu de ministrulu de culte si instructiune publica si cu incuviintiarea ce o va enuciā legislativ'a cu ocaziunea preliminarului seu anualu, in acele locuri, in care voru fi necesare in interessulu culturai publice a terei.

§. 41. In gimnasiile si scōlele reale de statu, precum si in cele sustnute din fonduri, elevii platescu unu didactru, a carui marime o stabilescu ministrulu de culte si instructiune publica, in conformitate cu relatiunile locale. Acei scolari cari isi legitimedia seraci'a si arata pe lānga o portare morala corespunditoare, diligentia si capacitate la invetiatura, progresse bune, se scutescu la cererea loru séu la recomandarea corpului profesoralu de solvirea didactrului séu in parte séu de totu.

§. 42. Didactrulu ce'lu voru platit scolarii din institutele de statu intra in cass'a erariului, didactrulu institutelor sustnute séu ajutate din fonduri in acelu fondu, din care se sustne séu spriginescu institutul respectivu, remanendu inse in valōre acele contracte si conventiuni, cari s'au stipulatu cu privire la punctulu mai din urma cu unii patroni a unor scōle de mijlocu si cari mai esista si astadi.

§. 43. In institutele prevediute de ordine monachale, in institutele nespriginite din fondurile administrate de ministrulu, dispunerea asup'a didactrului i se cuvine ordineloru monachale ce le sustnu; dar' de regula didactrulu nu pôte fi mai mare de cătu e celu stabilitu de ministrulu de culte si instructiune pentru asemenea institute.

In casuri speciale ministrulu pôte dá incuviintiarea pentru incassarea unui didactru mai mare.

§. 44. In gimnasiile si scōlele reale sustnute din bugetulu statului, statulu nu institue posturi de profesori pentru invetiatur'a religiunei; dara ministrulu de culte si instructiune platescu unu onorariu corespunditoriu dela erariu acelor'a, cari sunt incredintati in intiesulu §. 12, de confessiunile respective cu instructiunea religiunei. De asemenea platescu si acelor'a cari dau in institutele sustnute din fondurile administrate de ministru de instructiune, instructiune din religiune aceloru scolari, cari apartinu la o confessiune straina de caracterulu institutului.

§. 45. Fiacare gimnasia si fiacare scōla reala stā sub imediat'a conducere a directorului, care e totodata professoriu ordinariu alu institutului.

§. 46. Directorulu este:

1. Esecutoriulu legiloru scolarie generale si alu ordinatiuniloru primite dela auctoritati.
2. Presidentulu conferintieloru professorale;
3. Representantulu institutului de invetiamentu fatia cu auctoritatile, parintii si tutorii si in genere fatia cu publiculu;
4. Conducetoriulu cancelariei institutului;
5. Controlorulu starii scietifice si alu disciplinei in institutul scolasticu si in prim'a linie responsabilu pentru acésta.

§. 47. Directorii, profesorii ordinari si suplenti si invetiatorii studiiloru extraordinarie au unu salariu anualu. Salariulu profesoriloru ordinari (subt intielegēndu si pe alu directorului) se urca totu dupa alu cincilea anu de servitiu socotinduse numerulu aniloru de servitiu dela anul in care si-au inceputu activitatea că profesori ordinari si dela care incepēndu si-au continuat'o necurmatu. Unu adaosu la quinquenale nu pôte trece preste $8\frac{1}{2}\%$ din salariulu primitivu si nimeni nu i se potu incuviintia mai multu de cătu 5 asemenea adaosuri la quinquenale.

§. 48. Directorii aplicati in institutele de invetiamentu de statu, si in cele sustnute din fonduri si profesorii ordinari voru fi considerati de functionari de statu capabili de pensiune, cari isi tragu pensiunile dela erariu séu din fondulu respectivu.

Profesorii suplenti si invetiatorii obiecteloru extraordinarie nu au dreptu la pensiune, dar' profesoriloru

ordinari li se voru socoti la pensionare anii ce i-au servitu că suplenti dupa depunerea esamenului de invetiatoriu.

Sistemulu de pensionare se va regulā printr'o lege separata; pāna atunci remanu in valōre prescriptele actuale.

§. 49. Directorii si profesorii ordinari se denunescu pe viatia si potu fi destituiti de ministrulu de instructiune, abtragēndu casurile in care judecatori'a stabilescu pe bas'a legeri penale perderea oficiului, numai pentru delictu morale si disciplinare, pentru neglgentia in oficiu séu in fine pentru necapabilitate de servitiu dovedita. In casu de perdere a oficiului destituirea urmēdia dupa condamnarea trecuta in valōre de dreptu; dar' la punerea in stare de acusa respectivulu trebuie suspendatu din oficiulu seu.

In casu de delictu moralu si disciplinariu si in casu de neglgentia in oficiu destituirea se pôte ordonā numai pe temeiulu unei proceduri disciplinare precedente. Invusiitiunea se face de cătra o comisiune denumita de ministrulu de instructiune spre acestu scopu. In acésta comisiune se voru denumi că membri si profesori dela scōlele de mijlocu.

In casulu unui delictu disciplinariu respectivulu se pôte stramutā si la altu institutu de invetiamentu.

Relativu la aprovisionarea profesoriloru cari au devenitu intr'aceea cu totulu necapabili pentru implinirea datorintieloru oficiului loru, dispune legea de pensionare.

§. 50. Pedepse corporale nu trebuie aplicate la cu scolarii.

§. 51. Tiér'a se va inparti cu privire la scōlele de mijlocu, in 10 cercuri scolarie, si in fruntea fiacarui cercu scolaricu, se afla unu inspectoru supremu alu cercului scolaricu.

§. 52. Pe inspectorii supremi ai cercuriloru scolarie 'i denumesce Majestatea Sa la propunerea ministrului de culte si instructiune, cu deosebita considerare a barbatiloru de specialitate, cari sunt calificati pentru specialitatea de invetiamentu si au fostu activi intr'ensu.

§. 53. Inspectorii supremi ai cercuriloru scolarie sunt functionari de statu prevediuti cu salariu anualu ordinariu si cu dreptu de pensiune, că atari 'ei se denunescu pe viatia si potu fi destituiti din oficiulu loru numai in casurile prevediute in §. 49 si pe temeiulu unei proceduri disciplinare ordinare.

In privintia pensiunei loru va dispune o lege separata.

(Va urmā.)

Date biografice despre noulu metropolitu alu Bucovinei.

„Gazet'a de Bucuresci,“ primesce dela unu preotu din Bucovin'a, care cunōsce de aprōpe pe noulu metropolitu, următoarele date biografice:

„Eminentia Sa metropolitulu Silvestru (Samoilu) Morariu Andrievici este fiu de preotu si s'a nascutu in Mitoculu-Dracomirnei, Bucovin'a, la 14 Novembre 1818; asia dara a implinitu 61 de ani. Studiele liceale si cursulu de filosofia l'a facutu in Cernauti, si totu acolo a terminatu apoi studiile teologice, la anii 1840—43, că elevu alu seminarului ortodocsu. Succesulu seu, in liceu, că si in seminaru a fostu de o potrieva stralucitu, numeranduse totudēun'a printre cei mai distinsi elevi. La anul 1843 Sf. Sa se casatorit fiindu apoi hirononitu că presbiteru si intaritu că administratoru parochialu si dupa unu anu că parochu alu comunei Ceahoru, lānga Cernauti unde petrech 20 de ani, indeplinindu'si totudēun'a servitiulu intr'unu modu conscientiosu si activu. Elu inse a remasu de timpuriu veduvu, pierdiendu-si sotia in flōrea etatiei sale. In anul 1862, parintele Andrievici fu inaintatu la postul de referendaru alu consistoriului, conducēndu totodata si invetiamentulu tipiculu si alu cantariloru bisericesci la seminaru si la scōla de musica vocala bisericesca. Este de notatu, că Pr. S. Sa e unu escelentu cantaretu si cunosctoriu alu artei musicale.

„La 1866 reorganisanduse consistoriulu, Pr. S. Sa fu inaintatu de insusi Monarchulu la demnitatea de consiliariu alu consistoriului. Aci incepe adevarat'a activitate a Pr. S. Sale, care l'a ridicatu asia de susu intr'unu timpu scurtu in ochii preotiei intregi din Bucovin'a si in insasi gratia Curtiei imperiale. Pe atunci archipastorea episcopulu de trista memoria Hakmann, ale cărui tendentie panslaviste umplusera de grōza totu clerulu Bucovinei. In contra lui dar', Par. Morariu avu se sustiena in consistoriu o desperata lupta pāna cāndu in fine, Hakmann reusi alu scōte din postu dinpreuna inca cu unu altu consiliariu romanu. Cele mai cutediatoare incriminari si calomnii se adusera contra acestoru doi escelenti preoti ai Bucovinei. Adevurul inse in scurtu timpu a triumfatu, si ambii fura reintegrati in posturile loru.

„La 1873 murindu episcopulu Hakmann, parintele Morariu deveni sufletulu consistoriului si alu archidiecesei, inmultiendu'si pe fiacare anu simpatiiile generale. Doui metropoliti se succedara dupa Hakmann, parintii Teofilu Bendel'a si Teoctistu Blajevici, ambii ómeni bolnaviciosi si inaintati in etate, care nu avura nici timpulu, nici vigōrea sanetatiei,

spre a'si poté insemná trecerea lor archipastorală prin fapte mai remarcabile, de si poté bunavointi'a nu le lipsea. In totu timpul pastoririi acestoru doi prelati, clerulu Bucovinei nu avé altu conducătoriu si ocrotitoriu de càtu pe parintele Andrieviciu-Morariu. La 1874, parintele Morariu, intrandu in statulu monachalu, fu inaintatu pe data la rangulu de archimandritu catedralu, primindu cu acésta ocaziune si numele calugarescu de Silvestru. Trei ani mai tardiu parintele Silvestru fu numitu archimandritu archidieceasanu si vicariu generalu alu Metropolei, éra dupa repaosarea fericitului Teotistu fu numitu administratoru alu eparchiei, pâna candu in fine, spre marea bucuria a Bucovinei, Maj. Sa l'a numitu arhiepiscopu si metropolitu in scaunulu vacantu alu Bucovinei si Dalmatiei.

„Aceste sunt, pe scurtu liniamentele principale ale vietiei de pâna adi a Pr. S. Sale parintelui Silvestru. Partea cea mai nobila inse, activitatea sa, cá omu de litere si sciintie, nu este mai puçinu interesanta. Inca pe candu functioná cá parochu in Ceahoru, P. S. Sa a publicatu 16 opere didactice romane pentru scólele primare si licee, care aprobate de ministeriu, se intrebuintédia si astadi, in a 2-a si a 3-a editiune. Afara de aceste P. S. Sa a scrisu si editatu o carte de „Predice pentru domineci si serbatori“ apoi doue caiete musicale, contienandu cantarile bisericesci puse pe note si ale tipicului; in fine, P. S. Sa este presedintele comitetului editoriu alu singurului diariu romanescu din Bucovin'a, „Amiculu poporului,“ ce apare in Cernauti de càtiva ani de dile, respanzindu lumin'a si cultur'a in poporu.

„Autonomi'a bisericei ortodoxe a Bucovinei datoresce asemenea, in mare parte, P. S. Sale parintelui Andrieviciu desvoltarea sa. La anulu 1871, P. S. Sa a elaboratu unu proiectu de lege pentru congressulu bisericescu, care a si fostu sanctionatu de Monarchu la 9 Augustu aceluasi anu, si prin care P. S. Sa si-a castigatu titlulu de archimandritu si cancelarlu sinodalu. In mai multe renduri, parintele Andrieviciu-Morariu a fostu alesu deputatu in diet'a provinciala si in senatulu imperialu, si numai P. Santiei Sale i revine meritulu de a se fi introdusu si limb'a romana in desbaterile dietei provinciale ale Bucovinei, care l'a alesu si membru alu consiliului administrativu alu tieriei. La 1870 pe candu bogatulu fondu religionariu de statu éra in periculu de a fi inghititu, P. S. Sa a fostu capulu meetingului adunatu pe tolg'a Cernautiloru in numeru de vre-o 3000 tierani, 50 proprietari mari (boeri vechi), preste 200 preoti, câteva sute de rezesi si mai multe diecimii de industriasi si comercianti.

„Professorii facultatii teologice a Universitiei imperiale din Cernauti i conferira titlulu de „Doctor sacrae theologiae,“ care fu aprobatu anulu trecut si de Majestatea Sa Franciscu Iosifu I. In fine, societatea pentru invetiatur'a si literatur'a poporului romanu din Bucovin'a, alu carei vice-presedinte fusese P. S. Sa, acum l'a proclamatu membru de onóre alu ei.

„Atàtu despre viati'a publica a Pr. S. Sale. Cá omu privatu este de o amabilitate extraordinaria càtra toti cei ce vinu in contactu cu Pr. S. Sa. Nobilu si generosu, multi tineri studenti, fara mijlóce datorescuarier' a loru de astadi, ajutóreloru oferite de parintele Morariu. Totu P. S. Sale se datoresce si marirea pensiunei veduveloru preotese si a copiiloru loru. Din casatori'a sa parintele Morariu are doi copii: unu baiatu si o féta. Fiic'a sa astadi este soçi'a unui'a din cei mai distinsi preoti, Artemie Berariu, parochu la Ceahoru si membru alu comisiunei esaminatóre la facultatea teologica ortodoxa din Cernauti. Fiiulu seu, absolventu alu facultatii de dreptu din Vien'a, este judecatoriu de instructiune in Cernauti, si se distinge printr'unu spiritulu de magistratu integru. Mai alesu tieranii, storsi de camatarii evrei, au intrensulu unu adeveratu si generosu protectoru.

„Aceste espuse, nu remane de càtu a aprobá din ànima august'a alegere facuta in persón'a Eminentiei Sale parintelui Morariu pentru ocuparea inaltei demnitati de metropolitu, si a felicitá doiós'a Bucovina de stralucit'a acviziitiune facuta prin numirea noului ei metropolitu.“ („Press'a.“)

Sciri diverse.

— (Primulu concertu ordinaru) alu „Reuniunei romane de cantari din Sibiu“ din anulu acesta, au avutu locu in sér'a din 18 Aprile a. c. Programulu acestui concertu constatatoriu din 7 puncte au fostu càtu se poté de variatu. Considerandu tempulu de candu s'au infiintiatu acésta juna Reuniune romanade cantari, precum si mo-

destele poteri de care dispune, apoi, ne simtimu fericiti a potea constatá si cu acésta ocaziune, cà executarea singurateceloru numere ale programului au satisfacutu pe deplinu asteptariloru numerosulu publicu, ce se adunase si de astadata in frumós'a si spatiósa sala din edificiulu „Reuniunei germane de cantari si musica“ din locu.

Din piesselle executate de càtra coru, mai bine au fostu primite si aplaudate „Cimpoeriulu“ melodie scotica, de R. Weinwurm si „Hor'a“, arangeata de G. Dima.

Cele „Doue marsiuri caracteristice“, de F. Schubert, pentru piano, cu 4 mani, ne oferi placut'a ocaziune se admiramu si de astadata destertitatea tehnica si securitatea celoru doue pianiste romane, adeca & d-nei Minerv'a Brote si a d-siórei Mari'a Bologna.

Aceasi se poté dice si despre „Trio“ in Mi^b maior de L. v. Beethoven (op. 1, Nr. 1) pentru violina, violoncelu si fortepiano.

D-n'a Minerv'a Brote eminent'a si cunoscut'a nóstra pianista au executatu cu o maestria uimitóre partea sa pe piano, éra d. Eugenu Brote (violoncelu) si d. Vict. Rosca (violina) au corespunsu pe deplinu fiacare in partea sa. Bine executatu si bine primitu au fostu si „Imnulu noptii“, de W. Kopriva, solo si coru. Déca vomu dice, cà solo au fostu cantatu de d-n'a An'a Moga ar fi de prisosu se mai adaogemu, cà au si fostu acoperitu cu aplause insufletite si meritate, de órece acésta ar trebui se se intieléga de sine.

Margaritarele programei si piesselle cele mai multu gustate si mai aplaudate in acésta séra de concertu, au fostu fara contradicere, cele doue duete si adeca a) Canteculu paseriloru, duetu de A. Rubinstein si b) Cantecu de tómná, duetu de F. Mendelssohn-Bartholdy executate de càtre d-n'a An'a Moga si d-siór'a bar. Elen'a Popu. Pentru cá se nu ni se dica poté, cà esageramu, ne marginimu a constatá la punctulu acesta numai atàta, cà déca cele doue cantaretie ar fi fostu ascunse subt frundisiulu umbrosu alu unei dumbravi, puçinu ar fi lipsitu cá se nu ne ilusionamu, cà audimu cantandu doue priveghitori insetate de dorulu primaverei renascénde. Nu ne potemu dorí doue voci gemene mai simpatice si mai bine potrivite, care se fia in stare a se intregi si secundá mai bine una pe alta, decátu cum sunt acelea ale celoru doue cantaretie serbatorite. Intregulu publicu au remasu incantatu si au ratificatu parerea nóstra, onorandu pe cele doue cantaretie cu aplause atàtu de sincere si de entusiastice, in càtu ambele au trebuitu se reapará inca odata in fati'a publicului, pentru cá se primésca recunoscinti'a si omagieile sale oferite loru, fara nici o reserva si in modu cu totulu spontanu. Nu ne remane altu, decátu se le felicitamu si noi din totu sufletulu si cu tóta mandri'a pentru triumfulu castigatu si in acea séra, sperandu si dorindu cà nu va fi fostu pentru ultim'a óra, cà amu gustatu placerea de a le fi auditu.

In càtu se atinge de cele trei coruri din Oratoriulu „Paulus“, de F. Mendelssohn-Bartholdy apoi, pre langa zelulu corului vocalu, merita tóta recunoscinti'a si gentil'a d-sióra Matild'a Noheil care avú amabilitatea a luá asuprasi acompaniamentulu pe piano. Numit'a d-sióra au probatu, cà este o pianista ce merita totu respectulu si careia i suride unu frumosu viitoriu.

Atàtu dirigintele corului d. C. Frühling, càtu si onor. directiune a Reuniunei de cantari au bine-miritatu prin activitatea si ingrijirile sale recunoscinti'a intregului publicu, pentru succesulu ce l'au avutu primulu concertu ordinaru din anulu acesta.

Concertulu au duratu pâna la 9½ óre sér'a.

Camilu.

— (Necrologu.) Tinerulu de buna sperantia Elia Folea, teol. in an. III-lea in seminariulu gr.-cath. din Blasiu, la 12 Martiu a. c. 6 óre sér'a, dupa unu morbu abia de 7 dile si-a datu sufletulu in man'a Creatorului. Publiculu ce in 14 Aprile a. c. petrecú remasitiile pamentesci, inmormontate in cimiteriulu de acolo fu fórte numerosu si distinsu. Escelenti'a sa prea luminatulu si prea santitulu domnu Metropolitu, precum totudeauna fatia de toti, asia si cu ocaziunea acésta, si-a aretatu iubirea parintésca fatia de repaosatulu. Nu a pregetatu de alu petrece pâna la mormentu, binecuventandu-i tierin'a locului de repaosu, semnu invederatu alu dorerei ce-o simte cu perderea unuia din cei chiamati si alesi la apostolia.

Fia-i tierin'a usióra si memori'a neuitata!

Blasiu, 16 Aprile 1880.

— (List'a Nr. 15) a contribuitoriloru incurse la comitetulu subsemnatu in folosulu inundatiloru.*)

Transportulu totalulu din List'a Nr. 14 publicata in Nr. 28 a. c. alu „Observatoriulu“ . . . fl. 2448.85

Dela D. Sigismundu Borlea din Bai'a de Crisiu si anume:

a) Colectati prin D. Juonu Jucau notariu cercualu in Vati'a de josu dela mai multi locuitori din Caranesci 5 fl., J. Fejer 50 cr., M. Bercovici 50 cr., Albu Gurbanu 1 fl., J. Oprisiu 50 cr., J. Lazaru 50 cr., J. Farca 50 cr., S. Lolis 50 cr., J. Lazau 50 cr., J. Banu 50 cr., P. Lulea 50 cr., P. Stanciu 50 cr., J. Jucau 1 fl., A. Basi'a 1 fl., sum'a . fl. 13.—

b) Colectati prin Jovu Lezing proprietariu in Carastau dela S. Lolis 2 fl., J. Moisinu 2 fl., A. Crepcea 50 cr., T. Zaharia 1 fl. N. Luca 20 cr., C. Reiner 50 cr., S. Klein 20 cr., N. Haida 20 cr., N. Hentiu 20 cr., P. Stanciu 20 cr., Al. Micu 10 cr., P. Sulea 20 cr., J. Banciu 20 cr., J. Lezing 50 cr., sum'a fl. 8.—

c) Colectati prin J. Oncu proprietariu in Tomesci, dela T. Rista 20 cr., T. Herbei 20 cr., N. Suba 10 cr., J. Oncu 1 fl., sum'a fl. 1.50

d) Colectati prin J. Miclutia preotu in Risculitia dela J. Groza 50 cr., N. Bufteanu 20 cr., L. Jug'a 10 cr., J. Sabo 10 cr., A. Indriesiu 10 cr., T. Popoviciu 30 cr., N. Custariu 10 cr., G. Igna 10 cr., J. Miclutia 50 cr., sum'a fl. 2.—

e) Colectati prin Dionisiu Sida notariu cerc. in Risculiti'a, dela G. Pedureanu 1 fl., N. Toma 50 cr., N. Tom'a 50 cr., Gl. Igna 20 cr., M. Bercoviciu 40 cr., E. Herschoviciu 30 cr., J. Miclutia 20 cr., P. Sasu 10 cr., D. Risculitia 10 cr., M. Dragosiu 10 cr., Dionisiu Sid'a 1 fl., sum'a fl. 4.40

f) Colectati prin Azaria Hentiu primariu comunalu in Risc'a, dela Nicolae Hentiu 1 fl., Azaria Hentiu 1 fl., J. Adamoviciu 1 fl., suma fl. 3.—

g) Colectati prin J. Irimia preotu in Mestécanu dela S. Luc'a 10 cr., T. Siposiu 20 cr., T. Luca 10 cr., A. Vasii 10 cr., J. Vasii 4 cr., T. Siposiu 5 cr., J. Leuceanu 4 cr., A. Siposiu 10 cr., J. Irimia 1 fl. sum'a . . fl. 1.73

h) Colectati prin Emiliu Kospersda adjunct protorialu in Bai'a de Crisiu dela D. Sigismundu Borlea 3 fl., N. Hentiu 1 fl., J. Miclutia 1 fl., G. Padureanu 1 fl., P. Stupniczky 1 fl., T. Mihaloviciu 2 fl., V. Tomutia 1 fl., P. Gligoru 2 fl., Szegedi M. 1 fl., B. Tomusiu 1 fl., Ribiczky 1 fl., T. Pap 1 fl., P. Truti'a 2 fl., Schiesel K. 1 fl., T. Bogdanu 1 fl., P. Stoic'a 1 fl., S. Bolfa 1 fl., G. Beovicu 1 fl., E. Kospersda 1 fl., dóm'n'a V. Erdely 3 fl., Dr. St. Erdely 2 fl. 17 cr., sum'a fl. 29.17

i) Dela D. Franciscu Ularu proprietariu in Ribiti'a fl. 5.—

l) Colectati prin D. Niculae Marginénu profes. gimnas. in Bradu, dela S. Piso 2 fl., Brody L. 1 fl., Lazaru Laszlo 1 fl., C. Costiu 1 fl., P. Rimbasiu 1 fl., G. Parau 1 fl., St. Albu 1 fl., Aliquis 1 fl., J. Fauru 50 cr., S. Kugel 1 fl., G. Kórmendy 2 fl., J. Mendl 2 fl., G. Bogdanu 1 fl., Darvas L. 50 cr., Vilmos Sandoru 1 fl., N. Margineanu 1 fl., sum'a fl. 18.—

(Va urmá.)

— (Comunicatu.) Dupa ce terminaseramu cu redactarea acestui Nr. aflaramu cu deosebita placere, cà Memorandulu-petitiune alu conferentiei jurisconsultiloru romani, tinuta in 11 si 12 Aprile aici in Sibiu, au fostu inaintatu ieri la diet'a din B.-Pest'a. Red.

Limb'a bisericésca.

(Urmare.)

Apoi cuvinte cá *nepurcata, neintinata, nestricata, sgau séu mitras* din imnele adressate Maicei Domnului; *inpreunare* („...cà dela tine, (Dómne) s'a inpreunatu barbatulu cu femei'a.“ „Darulu lui Dumnedieu si tatalu si inpreunarea sfantului duhu se fia cu voi cu toti“) cuventu pusu in locu de *unire, inpartasire*, dar' care insemnéza si inpreunarea sexelor in sensulu fisicu (se ni se ierte a o spune aci, cà-ci o facemu de necesitate); *ocara*,

*) Cuitarile sumeloru tramise la acestu comitetu voru urmá prin publicare in diarele de aici „Observatoriulu“ si „Telegrafulu romanu“. La cerere inse, sumele se voru cuitá si separatu.

care este tiganescul *ocar*, o vorba fórte de rusine si pe care o citimú séu o audimú in psaltire, asemena cuvinte sunt in limb'a eclesiastica unu scandalu, pe care nu'lu mai potú tolerá nu numai eufemistii, dar' nici ceilalti ómeni, si mai puçinu inca femeile, care întielegu semnificatiunea acestoru cuvinte.

Ceea ce inse e mai reu de càtu cuvintele slavone, sunt, dupa vorbele scandalóse ce citáramu mai susu, frazele intortochiate, in contra naturei limbei romane, si frazele lipsite de sensu, spre exemplu: „*Catra Corinteni a cartii sfântului Apostolu Pavelu cetire.*“

In locu de: Cetirea cartii (epistolei) santului apostolu Pavelu càtra Corinteni.

„*Dela Ioanu a sfintei evanghelie cetire.*“

In locu de:

Cetirea santei evanghelie dela Iónu séu mai bine dupa Iónu.

Pentru frazele fàra sensu, deschidu psaltirea dupa intemplantu, si éta ce cetimú:

„Boierii noródeloru s'au adunatu cu Dumne-dieulu lui Avramu: cà ai lui Dumnedieu, cei po-ternici ai pamentului fórte s'au inaltiatu.“ (Psalm. 46, versetulu 9-lea.)

„Turburatu-s'au de manie ochiulu meu invehchitu-m'am intru toti vrajmasii mei. (Psalmu 6 vers. 7.)

Intieléga cine póte frazele ce amu subliniatu, cà-ci eu marturisescu cà nu le pricepu.

„Se vediu dela vrajmasii mei *desiertu*“ (Ps. v. 7.)

CREDU cà traducétoriulu a voitu a dice:

„*Se cadu invinsu de inamicii mei.*“

„*Judeca mie Dómne dupa dreptatea mea si dupa nereutatea mea asupr'a mea.*“ (Ps. 7. v. 9.)

Judeca mie nu e si nu credu se fi fostu vr'o data o espressione romanésca. Dar' cuvintele: si dupa nereutatea mea asupra mea, ce sensu voru fi avendu?

„*Sagetile sale celor ardiatori le au lucratu.*“ (Ps. 7. v. 14.)

„*Éta au chinuitu nedreptate, zimislitau dorere, si au nascoutu fàra lege (ibid. v. 15.)*“

„*Celu pacatosu dupa multimea maniei lui, nu va cantá, nu este Dumnedieu inaintea lui.*“ (Ps. 9. v. 24.)

„*Cá se nu fia cá parintii lor, ruda întórta, si amaratóre.*“ (Ps. 77. v. 19.)

„*Intielegeti dar' acestea cei ce uitati pe Dumne-dieu, cà nu cumva se rapésca, si nu va fi celu ce isbavesce.*“ (Ps. 49. v. 23.)

„*Marturisime-voiu tie in vécu cà ai facutu: si voiu asteptá numele teu, cà este bunu inaintea cuviosiloru tei.*“ (Ps. 51. v. 9.)

„*Aduti aminte Dómne de ocar'a robiloru tei, carea am tienutu in sinulu meu a multe némuri.*“ (Ps. 88. 50.)

Lectorulu a vediatu cà cuvintele si frazele subliniate din versetele ce citáiu pàna aci n'au nici unu sensu.

Urmediu a-i citá inca câte-va versete cu erori de alta specie.

„*Cându se va întórce vrajmasiulu meu inapoi; slabi-voru si voru peri de càtra fati'a ta.*“ (Ps. 9. v. 1.)

Slabi-voru si voru peri, la cine óre se rapórta, cà-ci cuventulu vrajmasiu e la singularu, si alti substantivi in pluralu nu se vedu nici mai'nainte nici in versetulu urmatoriu?

„*Graitau la judecata scaunulu seu.*“ (Ps. 9. v. 7.)

Se graiésca scaunulu mi-se pare de necrediatu. Acésta espressione nici cá metafora nu póte fi admisa.

„*Siede intru pitulare cu cei bogati intru ascumsuri.*“ (Ps. 9. v. 28.)

A siedea pitulatu va se dica a stá ascunsu: de ce dara acestu pleonasmu de uritu gustu?

„*Se se rusinedie cei ce facu fàra de lege in desiertu.*“ (Ps. 24. v. 3.)

Acestu versetu ne spune cà numai cei ce facu rele in desiertu, adeca fara folosu, cata a se rusiná, nu si cei ce le facu cu profitu!

Este cu nepotintia cà Davidu se fi disu asia in psalmulu seu.

Amu potea obosi pe lectoru cu citatiuni de acésta natura din psaltire, cà-ci mai tóte versetele sunt astfelu traduse; ne oprimú inse aci, crediendu de ajunsu citatiunile ce amu facutu.

Terminamú acésta parte a articolulu nostru cu o observatiune asupr'a psaltiriei.

Se dice, cà psalmii lui Davidu sunt in originalu in limb'a ebraica de o frumsetie rara; de

acei'a sántii parinti au prescisu cá in fiacare di, fàra esceptiune, se se cetésca in biserica o parte din acesti psalmi; de aceea in compunerea principalelor cantari religióse ei au luatú de tema versete din psaltire, si unele din cantari sunt pure versete psalmice puse pe musica.

Psaltirea, acésta opera atátu de multu laudata a regelui profetu, a fostu tradusa mai ántaiu in limb'a elena, apoi din elen'a in slavon'a si din acésta din urma in limb'a nóstra.

(Va urmá.)

Deschidere de prenumeratiune

la

„Observatoriulu“

dela 1/13 Aprile inainte.

Pentru acei domni abonati carii prenumera-sera dela 1/13 Aprile 1879 pe 1 anu, dela 1/13 Juliu pe 9 luni, éra altii pe 6 sau si numai pe 3 luni, abonamentulu espira cu finea lunei Martiu. Pentru-cá se nu ni se mai intemple cá cu Nrii 1 si 2 din anulu cur., rogamu pe dñii abonati respectivi se binevoiésca a isi descoperi vointi'a inainte de 1/13, innoindu 'si abonamentulu cu pretiurile aratate in fruntea diariulu: de 8 fl. pe 1 anu, 4 fl. pe 6 luni inlaintulu monarchiei, éra in afara din monarchia cu 22 franci pe 1 anu, cu 11 franci pe 1/2 anu, in auru sau in bilete de banca sau hipotecarie, éra fractiunile, anume din Romani'a, se potú implini cu marce de posta.

Redactiunea si Editur'a.

• Cura pentru érna. •

Wilhelm's THE'A CURATITORE DE SANGE

antiartritica si antireumatica

a lui (1) 7 25

Franciscu Wilhelm,

farmacistu in Neunkirchen (Austria de josu),

a fostu folosita in fórte multe casuri cu rezultatele cele mai bune, ceea ce se probédia prin mii de scrisori de recunoscintia, in contra sioldinei, a reumatismului, a raneloru deschise, in contra reiloru invehchite si permanente, a raneloru care puróieza neincetatu, ale bubeloru pe piele, remase din morburu secsuale, bubeloru de pe corpu si din fatia, peteloru, bubeloru siphilitice, inflatureloru de ficatu si splina, dureriloru hemoroidale, galbinare, suferintiloru intensive a nerviloru, a muschiloru si a dureriloru la incheiaturu, greutatiloru de stomacu si de venturi, incuieriloru, ale udului, polutiuniloru, inpotentiei la barbati si pótele albe la femei, morburiloru scrofulóse, inflaturu ale ghinduleloru si in contra altoru suferintie. Atestatele la cerere se tramitu gratis.

Pachete inpartite in 8 dose se afla cu pretiu de 1 fl., pentru timbru si pachetare se socotescu 10 cr. Pentru de a se apará de falsificate, se se caute cunoscutele marce brevetate si legalisate in mai multe state.

Se afla de vendiare in Sibiu la d-ñii Fried. Thallmayer si I. B. Misselbacher.

• Cura pentru primavara. •

Anunciu de carti.

Acastistulu prea santei nascátorie de Dumnedieu si alte Rugaciuni tiparitu cu litere, legatu finu in piele si auritu	2.25
Atlasu elementariu de Istoria naturala a catoru trei domenii in doue-spre-dece tabele, cu peste 250 figuri colorate si textu explicativu in prescurtare. Editiunea IIa. leg.	4.30
Balcesu N., Istori'a Romaniloru subt Mihaiu Voda Vitézulu, bros.	1.75
Baritiu G., Dictionariu ungurescu-romanescu	2.—
Bohl Dr. Ioanu, Religiunea din punctu de vedere politico-juridico; dupa traducerea germ. de Silviu Rezei	3.—
Catechismulu calvinescu, inpusu clerului si poporulu romanesc subt domni'a principiloru Georgiu Rakoczy I si II, transcriu cu litere latine dupa editiunea II tiparita in anulu 1656, insocitu de una escursiune istorica si de unu glosariu de G. Baritiu	1.70
Ceontea Teodoru, Compendiu de geografia universala. Prelucratu in usulu scóloru medie si a preparandiloru	—60
Contess'a Lambertini, fic'a cardinalulu Antonelli. Romanu prelucratu dupa date istorice si actele stenografice din processulu contessei Lambertini contra mostenitoriloru cardinalulu Antonelli in Rom'a. Traducere de L. Grigoritia. 25 fascióre cu portretulu contessei	1.50
Cretianu G., Patrie si Libertate, poesii vechi si nóue	6.25
Darea de séma asupra processulu politicu de presa alu d-lui George Baritiu redact. „Observatoriulu.“ In cestiunea colecteloru pentru soldatii romani raniti	2.50
Densusianu Ar., Negriad'a. Epopeia nationala. Partea antaia in siese canturi	—25
Dorulu, culegere de canturi nation. in 2 parti, fiacare Dorulu Romanulu. Culegere de canturile cele mai nóue. Ilustratu cu 12 gravuri xylografice	2.—
Femeile de I. Pederzani traduct. de Iunius	—75
Genoveva séu invingerea nevinovatiei. O istorie memorabila si induretóre Cu 6 chipuri	—60
Ghica I., Convorbiri economice 2 vol.	5.—
Granda G. H., Patimele junelui Werther dupa Göthe	1.—
Grube A. W. Biografii romane, de N. Petru-Petrescu	—50
Gruber Alois Dr., Amórea amicabilia séu detorintiele amiciloru intre sine, traduse de P. N. Simtion	—25
Hahn E., Contess'a falsa, Novela tradusa de B. V. Vermont	1.—
Hauf W., Othelo. Novela tradusa din limb'a germana	—45
Manliu I., Cursu elementaru si gradatu de Gramatic'a romana. Etimologi'a si compositiunile	—40
Manliu I., Cursu elementaru de Gramatic'a romana. Sintax'a si Compositiunile	—50
Meitani G. G., Studie asupra Constitutiunei Romaniloru sau explicarea Pactulu nostru fundamentalu. Fasc. I	2.50
Nemoianu Ioanu, Gramatic'a magiara-romana	bros. 1.80
— Manualu de limb'a magiara pentru scólele poporale, leg. tradusa dupa Schiller	—45
Petra-Petrescu, Nepotulu cá unchiu. Comedia in trei acte, tradusa dupa Schiller	—25
Poenariu Petru, George Lazaru si scól'a romana, cu portretu	—40
Popescu N. D., Prinsonierulu rom. dela Plevna, novela contimporana. Cá premiu unu tablou. Pretiulu incl. tramiterea francata (subt legatura)	1.40
— Istori'a resbelulu romano-russo-turc. 1875—1878 Partea I. pàna la 30 Augustu 1877. Partea II pàna la finele resbelulu. Cá premiu câte unu tablou. Pretiulu incl. tramiterea francata (subt legatura) fiacarei parti	1.40
— Pana acuma au esitu 6 tablouri, si anume Luarea Plevnei, Caderea Plevnei, Luarea Rahovei, Luptele dela Opanes si Smárdan, si Trecerea armatei rom. in Dobrogea. Din acestea se dau pentru fia-care brosiura unulu cá premiu, se capeta inse si separatú à 80 cr. Tablourile sunt colorate, in formatu mare si esecutate frumosu.	
Stefanescu N. J., Bella Istoria circasiana	—20
Stefanelli Ioanu, Catechese, tratandu Istoria biblica a Testamentulu vechiu. Manualu pentru Catecheti si invetiatori, pastori sufletesci, candidati de invetiatori si amicii junimei. Tom. I	5.—
— Catecheti'a bisericeii dreptered. reser.	5.—
Sterea Siolutiu Iosif, O lacrima ferbinte	—50
— Din memoriulu lui	—50
Teutschländer W. St., Michael der Tapfere, ein Zeit- und Charakterbild aus der Geschichte Rumániens	2.20
Vermont E. V., Blondinulu din Namur si Pasia dela Buda	—75
— Plutasiulu. Naratiune americana dupa Fr. Gerstäcker	—75
Waldburg, Brand'a séu nunt'a fatala. Schitia din emigrarea lui Dragosiu	—25

Musicalie noue.

Dimitrescu, Hora Maria.	Pentru piano	fl. —45
Stern, Dorul Tiganéi batuta.	„	—45
— Hora tiganésca	„	—45
Ventura, Ursita mea. Cuvinte de Vas. Alexandri	„	1.80

se afla de vendiare la

W. Krafft in Sibiu.

Scrisurile fonciari sunt mai puçinu espuse fluctuatiunei cursulu.

Invitu deci la cumperare de scrisuri fonciari ale

Institutulu de creditu si de economii „Albin'a“

din Sibiu, cari aducu interese de 6% (siése la suta) si sunt unu efectu fórte bunu pentru plasare de capitale.

1. Aceste scrisuri se rescumpera in celu multu 20 ani dela datulu loru prin tragere la sorti astmodu, cà din fiacare seria, adica din totalulu scrisuriloru emise intr'unu anu, se trage la sorti in fiacare anu celu puçinu a 20-a parte dupa categorii de fl. 100, fl. 500 si fl. 1000.

2. Scrisurile fonciari esite la sorti se rescumpera in deplin'a loru valóre nominala la siése luni dela diu'a tragerii.

3. Cuponii de interese se platescu la semestru in 1 Aprile si 1 Octobre a fiacarui anu si sunt scutiti de contributiune.

4. Pentru plat'a punctuala a interesseloru si capitalulu scrisuriloru fonciari garantédia: a) tóte hipotecele pe cari institutululu a datu imprumuturi hipotecari. Prin articolulu de lege XXXVI din anulu 1876 acele hipotece sunt destinate esclusivu pentru asigurarea detentoriloru (posessoriloru) de scrisuri fonciari, si dreptulu loru acesta este intabulatu espressa pe acele hipotece. Dupa statutele sale inse institutululu inprumuta numai pàna la 1/3-a valórei hipotecei; b) unu fondu de

fl. 200,000

prescisu prin numit'a lege si separatú din capitalulu de actiuni alu institutululu pentru special'a asigurare mai departe a possessoriloru de scrisuri fonciari; c) cealalta avere a institutululu.

Aceste harti de valóre sunt deci fórte recomandabile pentru fructificare de capitale ale particulariloru, ale fonduriloru publice, ale pupililoru si pentru cautiuni. Ele sunt dejá notate cu unu pretiu la burs'a din Budapes'ta si se vendu in cursulu dilei la

P. J. Kabdebo,
bancariu in Sibiu.

(16) 1—4